

Son teslim tarihleri mi? Avrupa, aktif maddeler için 'sınırsız lisanslar' hazırlıyor

Автор(и): Растителна защита
Дата: 30.01.2026 Брой: 1/2026

Kısıtlama planlarının başarısızlığının ardından Brüksel, aktif maddeler için süresiz lisanslar getirerek köklü bir değişiklik düşünüyor. Avukatlar, son kullanma tarihlerinin kaldırılmasının oyunun kurallarını tersine çevireceği konusunda uyarıyor. Artık üreticinin, ürününün en son bilimsel standartlara göre güvenli olduğunu periyodik olarak kanıtlamak zorunda olması yerine, bu yük topluma ve düzenleyicilere düşecek.

Avrupa bitki koruma politikası keskin bir dönüş yapıyor. Daha bir yıl önce Brüksel'deki ana konu "Çiftlikten Çatala" stratejisi ve pestisitleri %50 azaltmayı hedefleyen SUR planıydı. Bugün, kitlesel çiftçi protestoları ve politik şokların ardından Avrupa Komisyonu (AK) tam tersi yönde, yani engelleri kaldırmaya ve bitki koruma ürünlerinin uzun vadeli kullanımını sağlamaya doğru ilerliyor.

İdari Tuzak

Şimdiye kadar Avrupa düzenlemesi, aktif maddelerin her 10 ila 15 yılda bir katı bir bilimsel yeniden değerlendirmeden geçmesini gerektiriyordu. Bir pestisit lisansı sona erdiğinde ve Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi (EFSA) yeni değerlendirmeyi hazırlamamış olduğunda, Avrupa Komisyonu yetkilendirmeyi otomatik olarak 1 yıl uzatıyordu. Bu durum tekrar tekrar yaşandı ve ürünlerin güvenlik değerlendirmeleri süresi dolmuş halde yasal olarak piyasada kalmasına yol açtı.

Çiftçilerin bürokratik gecikmeler nedeniyle ürünsüz kalmasını önlemek için Komisyon, pratikte sözde Madde 17'yi (idari uzatma) yaygın şekilde kullandı. Bu, madde lisanslarının idari olarak – genellikle bir yıl olmak üzere ve tekrar tekrar – uzatılmasına izin veriyor. Sonuç: onlarca pestisit, orijinal lisanslarının süresi dolduktan yıllar sonra, başarılı bir yeni güvenlik kontrolünden geçmeden piyasada kalmaya devam ediyor.

"Glifosat" Davası: Komisyon Tek Başına Karar Veriyor

2023 sonunda, en yaygın kullanılan herbisit olan glifosat davası, Brüksel'in kararlılığını net bir şekilde gösterdi. Kanserojenlik konusunda çelişkili verilere ve üye devletler arasında siyasi bir çoğunluğun olmamasına (Almanya çekimser kaldı, Fransa kısıtlama istedi) rağmen, Komisyon o zaman işi kendi eline aldı.

EFSA raporunda zarara dair kesin kanıt bulunmamasını gerekçe gösteren AK, glifosatın yetkilendirmesini tek taraflı olarak maksimum 10 yıllık süreyle (2033'e kadar) uzattı. Avrupa medyasında geniş yer bulan bu karar bir emsal oluşturdu: sektöre, ürünlerinin güçlü kamuoyu baskısı altında bile korunacağı sinyali verildi.

Yeni Plan: Son Kullanma Tarihi Olmayan Lisanslar?

Ancak asıl değişiklikler henüz gelmedi. *Handelsblatt*'ın Ocak 2026 tarihli bir makalesine göre, AK'nın SANTE Genel Müdürlüğü sözde "Omnibus Basitleştirme"yi hazırlıyor. Amaç, çoğu madde için periyodik inceleme ihtiyacını tamamen ortadan kaldırmak.

Değişikliğin öngördükleri:

- **Süresiz onaylar:** Aktif maddeler, her 10 yılda bir yenileme başvurusu yapmak yerine, belirsiz bir süre için lisans alacak.

- **İstisnalar:** Düzenli kontroller sadece en tehlikeli kimyasallar (sözde "ikame adayları") için yapılacak. Diğer tüm maddeler, aksini kanıtlayana kadar güvenli kabul edilecek.
- **Daha uzun geçiş süreleri:** Zaten yasaklanmış ürünlerin kullanımı için tanınan geçiş süresi 18 aydan 36 aya çıkarılabilir.

Hukuki Saldırı: Yasa İhlal Mi Ediliyor?

"Süresiz lisanslar" planı şimdiden şiddetli bir direnişle karşılaşılıyor. Saygın hukuk firması *Geulen & Klinger* böyle bir değişikliğin yasa dışı olduğuna dair bir açıklama yayınladı.

Avukatlar, son kullanma tarihlerinin kaldırılmasının şimdiye kadar izlenen ilkeyi tersine çevireceği konusunda uyarıyor. Artık üreticinin, ürününün en son bilimsel standartlara göre güvenli olduğunu periyodik olarak kanıtlamak zorunda olması yerine, bu yük topluma ve düzenleyicilere düşecek – bir ürünü durdurmak için onun zararlı olduğunu kanıtlamak zorunda kalacaklar. Bu, pratikte eski formülleri on yıllar boyunca piyasada "betonlaştırıyor".

Sırada Ne Var?

Avrupa bir yol ayrımında. Bir tarafta, yıllar süren belirsizlikten sonra öngörülebilirlik ve daha az bürokrasi konusunda ısrar eden çiftçiler var. Diğer tarafta ise yeni planda sağlık ve çevre için bir risk gören çevre örgütleri ve bilim insanları.

Avrupa Parlamentosu'nda ve mahkemelerde, Avrupa tarımının deregülasyon yoluna mı gireceğini belirleyecek zorlu bir mücadele yaklaşıyor.

Kaynaklar:

1. *Handelsblatt*: "EU-Änderungen bei Pflanzenschutzmitteln laut Gutachten rechtswidrig" (Ocak 2026)
2. *ORF.at*: "Glyphosat: EU-Kommission verlängert Zulassung um zehn Jahre"
3. *Bitki koruma ürünlerinin piyasaya sunulmasına ilişkin 1107/2009 sayılı (AT) Tüzük*

